

Neljapäev, 9. juuni 2011

Sudaan ja Lõuna-Sudaan

P7_TA(2011)0267

Euroopa Parlamendi 9. juuni 2011. aasta resolutsioon Sudaani ja Lõuna-Sudaani olukorra kohta pärast 2011. aasta rahvahääletust

(2012/C 380 E/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Sudaani kohta;
 - võttes arvesse 9. jaanuaril 2005. aastal allkirjastatud üldist rahukokkulepet;
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1978 (2011);
 - võttes arvesse Aafrika Liidu 31. jaanuari 2011. aasta deklaratsiooni;
 - võttes arvesse nõukogu 31. jaanuari 2011. aasta järeldusi Sudaani kohta ning nõukogu 23. mai 2011. aasta otsust 2011/315/EL⁽¹⁾;
 - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu eesistuja 3. juuni 2011. aasta avaldust;
 - võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton poolt ELi nimel 7. veebruaril 2011. aastal tehtud avaldust Lõuna-Sudaani iseseisvusreferendumi lõpptulemuste kohta ning paruness Ashton 24. mai 2011. aasta avaldust olukorra kohta Sudaanis;
 - võttes arvesse 27.–31. mail 2011 Dohas (Kataris) ÜRO egiidi all toimunud Darfuri rahuprotsessi kõneluste tulemusi;
 - võttes arvesse Euroopa Liidu rahvahääletuse vaatlusmissiooni 2. juunil 2011. aastal esitatud lõpparuanded;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et Lõuna-Sudaani rahvahääletus toimus 9.–15. jaanuaril 2011 ning ülekaaluka häälteenamusega otsustati luua iseseisev Lõuna-Sudaani riik;
- B. arvestades, et Lõuna-Sudaan kavatab kuulutada oma iseseisvuse ametlikult välja 9. juulil 2011, mis kattub üldise rahukokkuleppe lõppkuupäevaga;
- C. arvestades, et kuigi Lõuna-Sudaan on rikas loodusvarade poolest, nagu nafta, vask ja raud, aga ka mets ja viljakas maa, elab suurem osa elanikkonnast vaesuses ning sealne vastsündinute suremus on üks kõrgemaid ja haridusnäitajad ühed madalamad maailmas, ning arvestades, et see kõik tekitab sotsiaalmajanduslikke, humanitaarseid ja julgeoleku probleeme;
- D. arvestades, et üldise rahukokkuleppe teatavaid aspekte ei ole õigel ajal täidetud või neid ei ole seni rakendatud ning vaja on tõsisaid pingutusi, et jõuda kokkuleppele rahvahääletusele järgnevatel läbirääkimistel, kus käsitletakse selliseid küsimusi nagu naftatulude jagamine, piiride märkimine, kodakondsus ning võlgade ja varade jagamine;

⁽¹⁾ ELT L 142, 28.5.2011, lk 61.

Neljapäev, 9. juuni 2011

- E. arvestades, et toimumata jäi Lõuna-Sudaani rahvahääletusega samal ajal toimuma pidanud rahvahääletus selle üle, kas Abyei peaks kuuluma Põhja- või Lõuna-Sudaani koosseisu, mis tõi kaasa vägivalda ägenemise piirkonnas;
- F. arvestades, et vaidluslaste piirkondade staatus on endiselt lahendamata ning olukord Abyeis halveneb, mistõttu hukkunud on sajad inimesed ja tuhanded on sunnitud lahkuma, inimestel napib toitu, suureneb haiguste leviku oht ning puudub juurdepääs põhiteenustele, nagu tervishoid ja joogivesi;
- G. arvestades, et olukord Darfuris on endiselt väga murettekitav ning ÜRO missioon Darfuris teatas hiljuti valitsusvägede pommirünnakust ning et mitu abitöötajat on selles piirkonnas pantvangi võetud; arvestades, et missiooni rünnatakse pidevalt, toimuvad inimröövid ja üldine julgeolekuolukord on halb,
1. mainib tunnustavalt nii Sudaani kui ka Lõuna-Sudaani rahumeelset ja usaldusväärset käitumist 2011. aasta Lõuna-Sudaani rahvahääletuse ajal ning kõigi osapoolte jõupingutusi pidada kinni üldisest rahukokkuleppes ja nende panustamist selle nimel; peab seda üldise rahukokkuleppe rakendamisel oluliseks edasiminekuseks ning mõlema riigi rahumeelse koosseksiteerimise seisukohalt positiivseks märgiks;
 2. kinnitab veelkord, et austab täielikult rahvahääletuse tulemust kui Lõuna-Sudaani rahva demokraatliku tahte väljendust; kutsub nii Põhja- kui ka Lõuna-Sudaani üles aktiivselt edendama demokraatlikku valitsemistava, looma tingimusi pikaajaliseks rahuks, julgeolekuks ja heaoluks mõlemas riigis, järgides inimõigusi ning sotsiaalseid ja majanduslikke õigusi;
 3. kutsub Lõuna-Sudaani ametivõime üles edendama Lõuna-Sudaani arengut kaasaegse, pluralistliku ja demokraatliku riigina, kus järgitakse õigusriigi põhimõtteid, austatakse inimõigusi, eriti naiste ja laste õigusi, kodanike põhiõigust valida korralistel vabadel valimistel valitsusorganeid ning kus kaitstakse liikumis- ja ühinemisevabadust ning vabadust väljendada oma poliitilisi vaateid, nagu konstitutsioonis ja seadustes sätestatud;
 4. mõistab teravalt hukka 10. mail 2011. aastal toimunud ettekatsetud rünnaku Abyei piirkonnas ÜRO missiooni vastu Sudaanis ning taunib piirkonna militariseerimist nii Põhja- kui ka Lõuna-Sudaani poolt; nõuab tungivalt, et üldise rahukokkuleppe mõlemad pooled tagaksid jätkuvalt kõigile Sudaani rahvastele, eelkõige Abyei piirkonna elanikele ohutuse ja turvalisuse, muutmata seejuures piirkonna demograafilist koosseisu; nõuab, et nii Sudaani kui ka Lõuna-Sudaani relvajõud lahkuksid Abyeist ning et mõlemad pooled hoiaksid end vaos ja alustaksid kohe konstruktiivset dialoogi, et leida üldise rahukokkuleppe raames Abyei staatuse küsimuses rahumeelne lahendus;
 5. rõhutab, et toetab Thabo Mbeki juhitava Sudaani küsimusega tegeleva Aafrika Liidu kõrgetasemelise komisjoni jõupingutusi hõlbustada üldise rahukokkuleppe osaliste vahelisi läbirääkimisi ning ÜRO peasekretäri Sudaani eriesindaja Haile Menkeriose jõupingutusi vahendada kõnelusi kahe poole vahel Abyei piirkonnas; kinnitab veel kord, et EL peab olema valmis andma mis tahes vajalikku lisaabi;
 6. nõuab tungivalt, et üldise rahukokkuleppe kõik osapooled alustaksid püsivat ja konstruktiivset dialoogi, et leida lahendused rahvahääletuse tulemusega kaasnevatele küsimustele, nagu ühised piirid, Põhja- ja Lõuna-Sudaani elanike kodakondsus, naftatulude jagamine ja naftajuhtmete kasutamine ning rahvaküsitluste korraldamine Sinise Niiluse piirkonnas ja Lõuna-Kordofanis;
 7. rõhutab, et oluline on tagada Lõuna-Sudaani põgenike tagasipöördumise tõhus ja ohutu korraldus nii transiidi, tehniliste võimaluste (linnaplaneerijate ja maamõõtjate vähesus), infrastruktuuri, maa eraldamise kui ka põhiteenuste kättesaadavuse seisukohast;

Neljapäev, 9. juuni 2011

8. väljendab heameelt nõukogu 17. mai 2011. aasta teadaande üle, mille kohaselt eraldatakse Lõuna-Sudaanile 200 miljonit eurot, mis lisandub eelmisel aastal Sudaani kõige kaitsetumate inimeste abistamiseks eraldatud 150 miljonile eurole; juhib tähelepanu sellele, et ELi arenguabi on mõeldud mõlema poole abistamiseks; rõhutab, et uut raha tuleks kulutada põhiteenustele, eeskätt haridusele, tervishoiule, põllumajandusele, toiduainetega kindlustamisele ja institutsioonide suutlikkuse suurendamisele; nõuab, et Lõuna-Sudaan ühineks kiiremas korras Cotonou lepinguga ning EL astuks kõik vajalikud sammud selle tagamiseks, et Euroopa Arengufondi vahendeid saaks võimalikult ruttu kasutada;

9. rõhutab, et EL peab käesoleval aastal toimuval Lõuna-Sudaani rahastajate konverentsil etendama juhtrolli ning aktiivselt julgustama muid abiandjaid samamoodi toimima; kutsub rahvusvahelisi võlausaldajaid üles Sudaani ja Lõuna-Sudaani välisvõlga vähendama;

10. kutsub Lõuna-Sudaani valitsust üles võtma välisinvesteeringute vallas poliitilisi meetmeid, mis oleksid elanikkonna huvides ja tagaksid selle, et loodusvaradesse tehtavad välisinvesteeringud toetaksid sisemajanduse arengut ja seeläbi võitlust vaesusega; rõhutab, et EL peab tegema kõik endast oleneva tagamaks, et selles piirkonnas töötavate riikidevaheliste üksuste ja välismaiste ettevõtete tegevus oleks piisavalt reguleeritud ning et nad läbipaistvalt deklareeriks oma tegevuse ja tulud;

11. tervitab ÜRO Julgeolekunõukogu otsust pikendada ÜRO Sudaani missiooni mandaati ning saata Sudaani täiendavalt rahuvalvevägesid; on seisukohal, et ÜRO jätkuv kohalolek on äärmiselt oluline kahe toimiva riigi rahumeelse arengu jaoks; kutsub nii Sudaani kui ka Lõuna-Sudaani üles toetama ÜRO kohalolekut ja tagama nende julgeoleku;

12. rõhutab, et ELi peab pärast 9. juulit 2011 jätkama humanitaarabi andmist Sudaanile ja Lõuna-Sudaanile; pooldab selles piirkonnas humanitaaribitöötajate kohalolekut ning suutlikkuse suurendamist, et vajalike vahenditega tagada humanitaarorganisatsioonide julgeolek;

13. kiidab heaks ÜRO egiidi all toimunud Darfuri rahuprotsessi kõneluste tulemused; kutsub kõiki osapooli üles kinni pidama relvarahu ja sõjategevuse lõpetamise kokkulepetest, mis on juba allkirjastatud; juhib tähelepanu sellele, kui tähtis on täielik läbipaistvus läbirääkimistel Darfuri ja Abyei küsimustes, samuti põhja-lõuna üldises dialoogis; nõuab, et kõnelustel oleks esindatud kõik osapooled, aga ka kodanikuühiskond ning kohaliku, piirkondliku, riikliku ja rahvusvahelise tasandi poliitilised juhid;

14. nõuab tungivalt, et Lõuna-Sudaani valitsus läheks põhiseaduse läbivaatamise käigus üle läbipaistvale, vastutustundlikule ja kaasavale juhtimisviisile; rõhutab, et kõik parteid peavad tegema koostööd, et täielikult esindada riigi kõiki elanikke ning aidata üles ehitada stabiilsed ja demokraatlikud poliitilised institutsioonid;

15. kutsub mõlemat poolt üles esitama 9. juuli 2011. aasta iseseisvuspäevaks valmistudes konkreetseid kavu, kuidas luua ja/või reformida oma institutsioone, et kaks riiki saaksid sellest kuupäevast alates iseseisvalt toimida; nõuab, et ELi delegatsioon Sudaanis ja Lõuna-Sudaanis aktiivselt levitaks ja rakendaks ELi vaatlusmissiooni soovitusi seoses hiljuti toimunud valimiste ja rahvahääletusega;

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ÜRO Julgeolekunõukogule ja ÜRO peasekretärile, ELi eriesindajale Lõuna-Sudaanis, Sudaani valitsusele, Lõuna-Sudaani valitsusele, Aafrika Liidu institutsioonidele ja Sudaani küsimusega tegeleva Aafrika Liidu kõrgetasemelise komisjoni esimehele, AKV-ELi parlamentaarsele assambleele ning ELi liikmesriikide valitsustele.